

ELTSUN KUNTOUTUSKOTI OMAVALVONTASUUNNITELMA 2024

Helsinki

Sisällys

1	Palveluntuottaja	5
1.1.	Palvelun kuvaus	5
1.2.	Yksikön tiedot	5
2.	Toimintaperiaatteet ja arvot	7
3	Riskien hallinta	7
3.1	Työturvallisuus: vaarojen arviointi	7
3.2	Varautuminen ja valmius	9
3.3	Tietosuoja, tietoturva ja tietosuoja-asetusten mukaisen osoitusvelvollisuuden toteuttaminen	10
4	Asiakas- ja potilasturvallisuus	11
4.1	Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon epäkohdista	11
4.1.1	<i>Epäkohtien ja vaaratapahtumien tunnistaminen ja niistä ilmoittaminen</i>	12
4.1.2	<i>Epäkohtien ja vaaratapahtumien käsittely ja raportointi</i>	13
4.2	Vakavien vaaratapahtumien selvittely	13
4.3	Asiakkaiden ja potilaiden hyvinvoinnista huolehtiminen	14
4.3.1	<i>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</i>	14
4.3.2	<i>Ravitsemus</i>	14
4.3.3	<i>Tartuntatauti- ja infektioiden ennaltaehkäisy sekä hygieniakäytännöt</i>	14
4.4	Lääkehoito	16
4.4.1	<i>Lääkehoitosuunnitelma ja lääkehoidon toteuttaminen</i>	16
4.4.2	<i>Rajattu lääkevarasto</i>	16
4.5	Laite ja tarviketurvallisuus	16
5	Asiakkaan asema, oikeudet ja oikeusturva	17
5.1	Palveluihin hakeutuminen ja palveluiden saatavuuden määrääjät	17
5.2	Asiakkaan ja potilaan hoidon suunnittelu	17
5.3	Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeus	17
5.4	Asiakkaiden, potilaiden ja läheisten osallisuus	18
5.5	Palautekanavat ja tiedon hyödyntäminen	18
5.6	Sosiaali- ja potilasasiavastaava	19
5.7	Muistutukset ja kantelut	19
6	Henkilöstö	20
6.1	Ammatinharjoittamisen edellytykset ja valvonta	20
6.2	Määrä, rakenne ja riittävyys	20
6.3	Perehtyminen ja osaamisen varmistaminen	20
6.4	Työhyvinvointi ja turvallisuus	21
6.5	Tartuntataudeilta suojaaminen	21
7	Toimintaympäristö ja tukipalvelut	22
7.1	Toimintaympäristö	22
7.2	Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta	22
7.2.1	<i>Toiminnan terveydensuojelulain mukaiset riskitekijät</i>	22
7.2.2	<i>Terveydensuojelulain mukaisten riskitekijöiden ennaltaehkäisy</i>	22
7.3	Ympäristötyö	22

7.4 Tiloihin liittyvät teknologiset ratkaisut	22
7.5 Tukipalvelut ja alihankinta	23
7.5.1 Kuljetukset	23
7.5.2 Ateriapalvelut	23
8 Omavalvonnan seuranta	25
8.1 Raportointi	25
8.2 Arkistointi ja viestintä	25
8.3 Suunnitelman hyväksyntä	25

YKSIKÖN OMAVALVONTASUUNNITELMAN TIIVISTELMÄ

YKSIKÖN NIMI	Eltsun kuntoutuskoti
YKSIKÖSSÄ TUOTETUN TAI TUOTETTujen PALVELUJEN SEKÄ ASIAKASKUNNAN /KOHDERYHMÄN LYHYT KUVAUS	Eltsun kuntoutuskoti on tarkoitettu helsinkiläisille mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, jotka sairastavat psykoosisairautta ja tarvitsevat pitkäaikaista ympärivuorokautista tukea arjessa. Yksikkö on 16-paikkainen ja toiminta jakaantuu kahteen kerrokseen, molemmissa 8 asukasta. Tavoitteena on ylläpitää ja parantaa toimintakykyä arjessa.
OMAVALVONNAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	Omavalvontaa toteutetaan osana yksikön päivittäistä toimintaa. Omavalvontasuunnitelmassa on kuvattu omavalvonnan prosessi. Omavalvontasuunnitelma päivitetään vuosittain.
YKSIKÖN VASTUUHENKILÖ JA HENKILÖSTÖ-RAKENNE	Osastonhoitaja ts Merja Virtanen p. 09 310 63755. Osastonhoitaja, 2 sairaanhoitajaa ja 6 lähihoitajaa. Lisäksi lääkäri n. 4 h kuukaudessa. Osastonsihteeri 2 h viikossa.

SAMMANFATTNING AV ENHETENS PLAN FÖR EGENKONTROLL

ENHETENS NAMN	Eltsus rehabiliteringshem
KORT BESKRIVNING OM ENHETENS SERVICE OCH KLIENTER / MÅLGRUPP	Eltsu rehabiliteringshem är avsett för Helsingforsbor med psykisk ohälsa och missbruksproblematik som lider av psykosjukdomar och behöver långvarigt, dygnet runt stöd i vardagen. Enheten har 16 platser och verksamheten är uppdelad på två våningar, med 8 boende på varje våning. Målet är att upprätthålla och förbättra funktionsförmågan i vardagen.
EGENKONTROLL OCH UPPFÖLJNING	Självkontroll genomförs som en del av enhetens dagliga verksamhet. I självkontrollplanen beskrivs processen för självkontrollen. Självkontrollplan uppdateras årligen.
ENHETENS ANSVARSPERSON OCH PERSONAL-STRUKTUR	Enhetschef Merja Virtanen tfn. 09 310 63755. Enhetschef, 2 sjuksköterskor och 6 närvårdare. Dessutom en läkare cirka 4 timmar per månad. Enhetssekreterare 2 timmar per vecka.

1 Palveluntuottaja

1.1. Palvelun kuvaus

Asumisen tuen asumispalvelut on tarkoitettu vain tukea tarvitseville. Toimintayksikkö tukee asunnottomien, päihderiippuvaisten ja mielenterveysasiakkaiden asumista eriasteisesti tuetuissa asunnoissa. Mielenterveysasiakkaiden palveluihin, kuten Eltsun kuntoutuskotiin, hakeutuminen tapahtuu hakemuksen, jonka SAS-työpari on käsitellyt, perusteella. Eltsun kuntoutuskodin henkilökunta haastattelevat asukkaan ja siirtyminen yksikköön tapahtuu yhteistyössä. Eltsun kuntoutuskoti on tarkoitettu helsinkiläisille mielenterveyskuntoutujille. Asukkaiksi tullaan Helsingin kaupungin eri yksiköiden, HUS:n ja kolmannen sektorin toimijoiden kautta.

Eltsun kuntoutuskodissa on käytössä toipumisorientaatioon perustuva malli. Toiminta-ajatuksena on asukkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen. Keskeistä on asukkaan itsenäisen selviytymisen ja omatoimisuuden vahvistaminen kannustamalla ja tukemaalla asiakkaita käyttämään omia voimavarojaan. Tavoitteena on asukkaiden kuntoutuminen kevyempään palveluun, mutta osan kohdalla myönnetään se tosiasia, että he elävät loppuelämänsä vahvasti tuetussa yksikössä.

Eltsun kuntoutuskoti on ympärivuorokautista palveluasumista, jossa henkilökuntaa on paikalla vuorokauden ympäri. Hoitotyön painopistealueet ovat lääkehoidon toteutuksen tukeminen, arkipäivän toiminnoissa ohjaaminen sekä sosiaalisen kanssakäymisen ylläpitäminen. Arjessa asukkaan toimintaa ohjaa yksilöllinen hoito- ja kuntoutussuunnitelma, joka tehdään asukaslähtöisesti asukkaan voimavarat ja tarpeet huomioiden. Perhetyötä (PFD) tarjotaan kaikille. Kokemusasiantuntija käy kerran viikossa kolmen tunnin ajan, osallistuen myös säännöllisin väliajoin yhteisölliseen talokokoukseen.

1.2. Yksikön tiedot

Helsingin kaupunki Y-tunnus: Y0201256-6

Yksikkö kuuluu Helsingin kaupungin terveys- ja päihdepalvelujen ja asumisen tuen alaiseen mielenterveyskuntoutujien asumispalveluun. Asumisen tuen päällikkönä toimii Taru Neiman, p. 09 310 3334 taru.neiman(at)hel.fi

Mielenterveysasiakkaiden asumispalveluista vastaa arviointipäällikkö Satu Tuomainen, p.09 310 43904 satu.tuomainen(at)hel.fi

SOTEPE, Asumisen tuki

Eltsun kuntoutuskoti

puh: 09 310 63739

s-posti: [aurora.eltsunkuntoutuskoti\(at\)hel.fi](mailto:aurora.eltsunkuntoutuskoti(at)hel.fi)

Käyntiosoite: Nordenskiöldinkatu 20 rak. 1 2. krs, 00250 Helsinki

Postiosoite: PL 6800, 00099 Helsingin kaupunki

Osastonhoitaja ts. Merja Virtanen p. 09 310 63755, [merja.h.virtanen\(at\)hel.fi](mailto:merja.h.virtanen(at)hel.fi)

2. Toimintaperiaatteet ja arvot

Eltsun kuntoutuskoti on ympärivuorokautista palveluasumista, jossa henkilökuntaa on paikalla vuorokauden ympäri. Hoitotyön painopistealueet ovat lääkehoidon toteutuksen tukeminen, arkipäivän toiminnoissa ohjaaminen sekä sosiaalisen kanssakäymisen ylläpitäminen. Arjessa asukkaan toimintaa ohjaa yksilöllinen hoito- ja kuntoutussuunnitelma, joka tehdään asukaslähtöisesti asukkaan voimavarat ja tarpeet huomioiden.

Helsingin kaupungin eettiset periaatteet velvoittavat henkilöstöä ja luottamushenkilöitä ja ohjaavat heidän toimintaansa koko kaupunkikonsernissa. Esimiehet vastaavat siitä, että eettiset periaatteet saatetaan henkilöstön tietoon työyhteisöissä. Olemme luoneet eettiset periaatteet yksikköön, jotka ohjaavat toimintaamme.

Eltsun eettiset periaatteet- Helvi

Työmme kannalta kolme keskeisintä periaatetta ovat seuraavat:

- Tarjoamme apua ja tukea.
- Painotamme tasapuolisuutta, oikeudenmukaisuutta ja yksilöllisyys, sekä valinnan vapaus huomioiden.
- Rakennamme eettistä toimintakulttuuria

Oman työmme kannalta olennaisin eettinen periaate on

- Painotamme tasapuolisuutta, oikeudenmukaisuutta ja yksilöllisyys, sekä valinnan vapaus huomioiden

Mitä teemme, jotta työn keskeisin eettinen periaate toteutuisi entistä paremmin

- Tarkastelemme kriittisesti omaa toimintaamme.
- Nostetaan yhteiseen keskusteluun erilaisia näkökulmia, toisiamme kunnioittaen

3 Riskien hallinta

3.1 Työturvallisuus: vaarojen arviointi

Eltsun kuntoutuskoti huolehtii osaltaan siitä, että toimintaympäristön olosuhteet mahdollistavat turvallisen työn tekemisen, sekä turvallisen ja laadukkaan hoidon ja palvelun.

Eltsun kuntoutuskodin henkilöstön tulee olla tietoinen turvallisuusriskeistä ja turvallisuuden tilasta.

Yksikön tulee tunnistaa operatiiviset riskit, arvioida niiden vaikutukset turvallisuuteen ja toimintaan sekä laatia toimintaohjeet eri tilanteita varten. Samalla tulee selvittää ja kuvata keinot, joiden avulla pystytään varautumaan vaaratilanteita varten, suojautumaan niiltä ja turvaamaan toiminnan jatkuvuus häiriötilanteissa.

Vaarojen arvioinnin tekeminen työpaikalla on lakisääteinen velvoite. Vaarojen arviointia ei kuitenkaan tehdä viranomaisia, vaan työpaikkaa itseänsä varten. Vaarojen arviointi on prosessi, jossa työnantaja ja työntekijät yhdessä tunnistavat ja arvioivat työpaikan vaara- ja kuormitustekijät. Laadukkaasti tehty vaarojen arviointi vähentää työpaikalla sattuvia henkilö- ja materiaalivahinkoja, lisää työhyvinvointia sekä parantaa työn tehokuutta ja tuottavuutta.

Eltsun kuntoutuskodissa vaarojen arviointikartoitus tehdään kokonaisuudessaan kerran vuodessa, mutta vaarojen vähentämisen kanssa työskennellään jatkuvasti. Vaarojen arviointia käydään läpi myös henkilökunnan kokouksissa viikottain tai tarvittaessa.

Työterveyshuollon lakisääteinen työpaikkaselvitys on tehty 13.3.2023.
Rak. 1 turvallisuusselvitys on tehty 8.12.2021.

Potilas- ja asiakasturvallisuutta edistetään ja korjataan toimialatasolla esimerkiksi lääkehoito-osaamisen, hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan, potilaan eristämisen ja liikkumisen rajoittamisen, hoidon ja asiakastyön dokumentoinnin, osto- ja tukipalvelujen, alueellisen yhteistyön ja fyysisen ympäristön osalta. Potilas- ja asiakasturvallisuutta tehdään työn arjessa, joten kehittämistarpeita ja riskejä pyritään tunnistamaan osana toimintaa. Riskien ja epäkohtien tunnistamisessa pyritään ennakoivaan tunnistamiseen ja havainnointiin, jotta tarvittavia toimenpiteitä voidaan tehdä ennen ei-toivottujen tapahtumien toteutumista.

Työntekijät ilmoittavat havaitsemansa epäkohdat, vaaratapahtumat tai niiden uhat omalle esihenkilölleen. Vaaratapahtumien, havaittujen epäkohtien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden puheeksi ottaminen, kirjaaminen, analysointi, tarvittavat toimenpiteet ja raportointi. Vastuu riskienhallinnassa ja saadun tiedon hyödyntämisessä kehitystyössä on esihenkilöllä. Työntekijöiden vastuulla on epäkohtien tunnistaminen arjen työssä, niihin reagointi ja tiedon saattaminen johdon käyttöön. Esihenkilö vastaa käytäntöjen luomisesta asiakas- ja potilasturvallisuustyön toteutumisen tueksi.

Vaaratapahtumien ja epäkohtien käsittelyyn kuuluu niistä avoin ja rakentava keskustelu työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Avoin ja rakentava keskusteluilmapiiri tukee hyvän turvallisuuskulttuurin rakentumista työyksiköissä. Jos tapahtuu vakava, mahdollisesti korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta.

Hallinnon kehittämispalvelut-yksikkö tukee tarvittaessa esihenkilöitä ja henkilökuntaa järjestelmien teknisessä käytössä, järjestelmistä saatavan tiedon hyödyntämisessä, henkilöstön osaamisen vahvistamisessa koulutuksilla ja nostaa esiin ilmoituksista nousevia käsittelyä vaativia havaintoja sekä pyrkii tunnistamaan kehittämistä edellyttäviä ilmiöitä. Samoin tuetaan vakavien vaaratapahtumien selvittelymallin käyttöä ja kehittämistä.

Eltsun kuntoutuskodissa on käytössä Työsuojelupakki jonka kautta tehdään ilmoitukset turvallisuuspoikkeamista. Nämä käsitellään yksikön sisällä kokouksissa ja tarpeen mukaan viedään tieto myös eteenpäin joko johtoportaan tai yksikköön, jonka vastuulle em. poikkeaman korjaus kuuluu (esim. tekninen yksikkö, tilahallinto, vartiointi). Poikkeamista tiedottaminen on tärkeää myös, että vastaavia poikkeamia ei enää tapahtuisi. Turvallisuustietoinen työskentely ja riskien havaitseminen arjessa on edellytys vaarojen ennaltaehkäisylle

3.2 Varautuminen ja valmius

Eltsun kuntoutuskoti on avohoitoa mutta se sijaitsee Auroran sairaalan alueella ja sen tiloja, huoltoa ja turvallisuutta valvotaan ja ohjeistetaan osana sairaalatoimintaa. Vartiointi ja tekninen päivystys toimivat koko sairaala-alueella ympärivuorokautisesti ja ovat puhelimitse tavoitettavissa. Väkivalta ja uhkatilanteissa järjestyksenvalvojat sekä sovitut avustavat osastot, 15-4C sekä 15-5C, ovat saatavilla Tunstall- henkilöhälytysjärjestelmän aktivoituessa.

Eltsun kuntoutuskodissa varautuminen ja henkilöstön osaaminen mahdollisissa poikkeustilanteissa on huomioitu kouluttamalla henkilökuntaa erilaisten tilanteiden varalle. Henkilökunnan on osallistuttava paloturvallisuus, ensiapu sekä haastavien asiakastilanteiden Mapa- koulutuksiin. Lisäksi Eltsun kuntoutuskodissa poistumisturvallisuutta harjoitellaan vähintään kerran vuodessa pidettävillä turvallisuuskävelyillä. Turvallisuuskävelyllä käydään läpi muun muassa poistumistiet, alkusammutusvälineistön sijainti sekä henkilöturvahälyttimen toiminta. Turvallisuuskävelyiden yhteydessä täytetään myös työturvallisuustehtävä, jossa kysytään erilaisia kysymyksiä siitä, kuinka toimia yllättävissä ja harvemmin tapahtuvissa tilanteissa. Hälytysjärjestelmät testataan joka kuukausi, samoin kun henkilöturvahälyttimet. Eltsun kuntoutuskodissa toimitaan Eltsun oman, Auroran sairaalan sekä Helsingin kaupungin turvallisuus- ja pelastussuunnitelmien mukaisesti. Auroran alueella on käytössä soittorinki joka kattaa kaikki alueen yksiköt vakavissa poikkeustilanteissa, jotta voidaan varoittaa vaarasta ja antaa toimintaohjeita esim. katastrofitilanteissa.

Sähkökatkon sattuessa Eltsun kuntoutuskoti on Auroran sairaala-alueen varavoimajärjestelmän piirissä. Molemmista kerroksista löytyy mm. akuilla toimivat taskulamput jotka ovat varavoiman piirissä olevissa pistorasioissa.

Kummastakin kerroksesta löytyy myös tilannejohtajan keltainen heijastinliivi jonka esim. tulipalotilanteessa johtajuuden ottava henkilökunnan jäsen pukee päälleen.

Kaikki toimintaohjeet varautumiseen ja poikkeustilanteisiin löytyvät turvallisuuskansioista (sekä sähköisestä että paperisesta versiosta) johon koko henkilöstö sekä opiskelijat perehdytetään.

3.3 Tietosuoja, tietoturva ja tietosuoja-asetusten mukaisen osoitusvelvollisuuden toteuttaminen

Elsun kuntoutuskodissa tietosuojaohjeisiin ja tietoturvaan uusi työntekijä perehdytetään työsuhteen alkaessa. Lisäksi uusi työntekijä ohjataan suorittamaan kaupungin yhteinen tietosuojatentti. Työsopimuksen allekirjoituksella työntekijä sitoutuu noudattamaan vaitiolovelvollisuutta.

Henkilökunnalle on tarjolla tietosuoja- ja tietoturvakoulutusta **DigiABC**. Jokainen työntekijä on velvollinen osallistumaan koulutukseen. Näiden koulutusten lisäksi esimies voi pyytää sosiaali- ja terveystoimialan juridiselta tuelta sekä kaupungin tietosuojavastaavalta tietosuojakoulutusta yksikköön.

Elsun kuntoutuskodissa on käytössä Apotti- potilastietojärjestelmä, jonne kirjataan kaikki vain hoidon ja kuntoutuksen kannalta olennainen tieto asukkaasta. Kirjaaminen on aina tarpeenmukaista, eikä näin ollen välttämättä päivittäistä pois lukien THL:n seurannassa olevat asukkaat. Elsun kuntoutuskotiin töihin tullessa varmistetaan uuden työntekijän Apotti-osaaminen ja tarvittaessa ohjataan Apotin perus- ja täydennyskoulutuksiin.

Apotti-oppaasta löytyy laaja ohjeistus Apottiin kirjaamisesta. Lisäksi Elsun kuntoutuskodissa on käytössä oma Apottikansio josta löytyy ohjeita laadukkaaseen kirjaamiseen sekä muita erilaisia ohjeita Apotin käyttöön. Elsun kuntoutuskodissa on kaksi Apottitukihenkilöä joilta tarvittaessa voi pyytää apua Apotin käytössä.

Tiedonkulku henkilökunnan välillä varmistetaan riittävin kirjauksin sekä työvuorojen vaihtuessa suullisin raportein. Työnjako suoritetaan aina vuoron alkaessa jolloin käydään yhdessä läpi työtehtävät.

Henkilörekistereistä on laadittu rekisteriselosteet, joista näkee kunkin rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitukset ja muuta tarpeellista tietoa, kuten kuka on rekisterinpitäjä ja kuka on rekisterin yhteyshenkilö. Rekisteriselosteet ovat Helsingin kaupungin verkkosivuilla (<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio/rekisteriselosteet>) ja selosteet ovat saatavissa myös yksiköistä. Rekisteröidyt eli potilaat ja asiakkaat voivat käyttää rekisteröidyn oikeuksiaan (mm. oikeus tarkastaa omat tietonsa) kaupungin sähköisen asioinnin kautta tai asioimalla yksikössä.

Helsingin kaupungin tietosuojavastaavana toimii Päivi Vilkki. Tietosuojavastaava neuvoo ja ohjeistaa tietosuojalainsäädännön mukaisista velvollisuuksista, seuraa, että tietosuojalainsäädöksiä noudatetaan ja tekee tähän liittyviä tarkastuksia. Lisäksi hän tekee yhteistyötä tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa ja toimii sen yhteyspisteenä käsittelyyn liittyvissä kysymyksissä.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on myös erikseen tietosuojan ja tietoturvan vastuuhenkilöt. Lisäksi jokaisen henkilörekisterin osalta tulee olla nimetty vastuuhenkilö, joka omalta osaltaan vastaa kyseisen rekisterin tietosuojasta ja rekisteriselosteen lainmukaisuudesta.

Esimies huolehtii uudessa tehtävässä aloittavan työntekijän perehdyttämisestä tietoturva- ja tietosuojaohjeisiin sekä työntekijän omissa työtehtävissä

tarvittavaan erityisosaamiseen. Työhön tullessaan työntekijä sitoutuu noudattamaan annettuja ohjeita. Jokainen uusi työntekijä on velvollinen suorittamaan kaupungin yhteisen tietosuojatentin. Tietosuojatentin suorittamista työntekijä saa todistuksen. Asiakastietojen käsittelystä ja käyttöoikeuksien antamisesta on laadittu erillistä ohjeistusta.

Esimiehen vastuulla on huolehtia, että työntekijä on tietoinen kirjaamiseen liittyvästä ohjeistuksesta. Asiakastietojärjestelmistä löytyvät ajan tasalla olevat asiakastietojen kirjaamiseen liittyvät sisällölliset ja tekniset ohjeet. Perehdytyksen yhteydessä käydään läpi kaikki henkilötietojen käsittelyyn ja kirjaamiseen liittyvät ohjeistukset ja käydään läpi, mistä nämä ohjeistukset löytyvät.

Esimies valvoo yksikkönsä toimintaa, henkilötietojen käsittelyä ja vastaa siitä, että käsittely on toimialan ohjeistuksien mukaista sekä kirjaukset ovat oikeita ja riittävän kattavia käyttötarkoituksensa kannalta. Esimies valvoo henkilötietojen käsittelyä ja vastaa siitä, että asiakastietojärjestelmien lokitietoja tarvittaessa tarkistetaan. Esimiehen vastuulla on ylläpitää henkilökunnan osaamista tietoturvan, tietosuojan, järjestelmien sekä kirjaamisen osalta.

Eltsun kuntoutuskoti kuuluu terveydenhuollonrekisteriin.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tietosuojavastuuhenkilöiden yhteissähköposti sote.tietosuoja@hel.fi

Helsingin kaupungin tietosuojavastaavan yhteystiedot:

Tietosuojavastaava

Kaupunginkanslia

Hallinto-osasto

PL 1

00099 Helsingin kaupunki

tietosuoja(a)hel.fi

4 Asiakas- ja potilasturvallisuus

4.1 Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon epäkohdista

Eltsun kuntoutuskoti käyttää ensisijaisesti HaiPro-ohjelmaa (potilasturvallisuusilmoitus), koska olemme terveydenhuollon yksikkö. Esimerkiksi lääkkeen annosteluvirhe ilmoitetaan HaiPro- ohjelmalla. Ilmoitus tehdään mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen. Tapahtuneesta keskustellaan asukkaan kanssa ja tehdään tarvittavat merkinnät Apotti-potilastietojärjestelmään; tarvittaessa otetaan myös yhteyttä lääkäriin. Tehdyistä ilmoituksista keskustellaan avoimesti ja rakentavasti hoitajien kokouksissa ja mietitään, miten samanlaisen virheen toistuminen voitaisiin estää. Esimies muistuttaa ja kannustaa ilmoitusten tekemiseen. Ilmoituksista koostetaan vuosittain tilasto, jota käsitellään henkilökunnan YT-kokouksessa.

Eltsun kuntoutuskoti voi käyttää myös SPRO -ohjelmaa (epäkohdista tai epäkohdan uhista ilmoittaminen). Ilmoitus voidaan tehdä esim. sellaisessa tapauksessa, kun asukas ei saa tarvitsemaansa hoitoa. Ilmoitusten käsittelyssä toimitaan samoin kuin HaiProssa.

4.1.1 Epäkohtien ja vaaratapahtumien tunnistaminen ja niistä ilmoittaminen

Eltsun kuntoutuskodin asukasturvallisuutta edistetään ja korjataan toimialatasolla, kuten hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan, asukkaan hoidon ja dokumentoinnin, osto- ja tukipalvelujen, alueellisen yhteistyön ja fyysisen ympäristön osalta. Asukasturvallisuutta tehdään työn arjessa, joten kehittämistarpeita ja riskejä pyritään tunnistamaan osana toimintaa. Riskien ja epäkohtien tunnistamisessa pyritään ennakoivaan tunnistamiseen ja havainnointiin, jotta tarvittavia toimenpiteitä voidaan tehdä ennen ei-toivottujen tapahtumien toteutumista. Asukkaiden viihtyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta on luotu Auroran sairaalan ja Eltsun kuntoutuskodin omilla järjestyssäännöillä.

Eltsun kuntoutuskodin työntekijät ilmoittavat havaitsemansa epäkohdat, vaaratapahtumat tai niiden uhat omalle esihenkilölleen. Vaaratapahtumien, havaittujen epäkohtien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden puheeksi ottaminen, kirjaaminen, analysointi, tarvittavat toimenpiteet ja raportointi. Vastuu riskienhallinnassa ja saadun tiedon hyödyntämisessä kehitystyössä on esihenkilöllä. Työntekijöiden vastuulla on epäkohtien tunnistaminen arjen työssä, niihin reagointi ja tiedon saattaminen johdon käyttöön. Esihenkilö vastaa käytäntöjen luomisesta asukasturvallisuustyön toteutumisen tueksi.

Vaaratapahtumien ja epäkohtien käsittelyyn kuuluu niistä avoin ja rakentava keskustelu työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Avoin ja rakentava keskusteluilmapiiri tukee hyvän turvallisuuskulttuurin rakentumista työyksiköissä. Jos tapahtuu vakava, mahdollisesti korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta.

Hallinnon kehittämispalvelut-yksikkö tukee esihenkilöitä ja henkilökuntaa järjestelmien teknisessä käytössä, järjestelmistä saatavan tiedon hyödyntämisessä, henkilöstön osaamisen vahvistamisessa koulutuksilla ja nostaa esiin ilmoituksista nousevia käsittelyä vaativia havaintoja sekä pyrkii tunnistamaan kehittämistä edellyttäviä ilmiöitä. Samoin tuetaan vakavien vaaratapahtumien selvittelymallin käyttöä ja kehittämistä.

4.1.2 Epäkohtien ja vaaratapahtumien käsittely ja raportointi

	Käsittely- foorumi	Käsittelyn tiheys	Vastuuhenkilö	Käsittely- foorumi
Haipro	Maanantai- tunti	1X/vk	Oh Netta Luoto	Koosteet käydään läpi vuosittain sekä henkilöstön että johdon kanssa.
SPro	Maanantai- tunti	1x/vk	Oh Netta Luoto	”
Työsuojelupakki	Maanantai- tunti	1x/vk	Oh Netta Luoto	”

4.2 Vakavien vaaratapahtumien selvittely

Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian mukaisesti vakavien vaaratapahtumien tarkempaan selvittelyyn on toimialalla käytössä erillisessä toimintaohjeessa (TOIM028, Vakavien vaaratapahtumien selvittely potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiseksi Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa) kuvattu menettelytapa ja selvittelyprosessi. Erityistä huomiota kiinnitetään toiminnan kehittämiseen vaaratapahtumien selvittelyn pohjalta.

Vakavassa vaaratapahtumassa tai epäkohdassa asukkaalle on aiheutunut tai melkein saattanut aiheutua merkittävää haittaa tai huomattavaa pysyvää haittaa tai hänen henkeensä tai turvallisuuteensa kohdistuu vakava vaara. Vakava vaaratapahtuma tai epäkohta on voinut myös kohdistua suureen joukkoon ihmisiä. Vakava haitta tarkoittaa kuolemaan johtanutta, henkeä uhannutta, sairaalahoidon aloittamiseen tai jatkamiseen johtanutta, pysyvään tai merkittävään vammaan ja toimintaesteisyyteen tai –kyvyttömyyteen johtanutta tilannetta tai muuta erityisen vakavaa tapahtumaa.

Elsun kuntoutuskodissa on käytössä HaiPro vakavien vaaratapahtumien selvittely – osio. Toimintaohje ”Vakavien vaaratapahtumien selvittely” ohjeistaa selvittelyprosessin tarkemmin. Tukea vakavien vaaratapahtumien selvittelyyn annetaan hallinnon kehittämisen tuki–yksiköstä.

Elsun kuntoutuskodissa on käytössä myös Hetipurku (Henkinen ensiapu). Hetipurku on maallikkotyökalu koulutetulta kollegalta kollegalle lievien henkisesti kuormittavien tilanteiden käsittelyyn.

4.3 Asiakkaiden ja potilaiden hyvinvoinnista huolehtiminen

4.3.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista siinä ympäristössä, jossa hän elää. Toimintakyvyllä on monta ulottuvuutta: fyysinen, psyykkinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky. Toiminnan laadun kannalta on keskeistä määritellä yksikössä käytössä olevat keinot ja mittarit asukkaan toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen. Yksilöllisessä hoito- ja kuntoutussuunnitelmassa kartoitetaan ja arvioidaan laajasti asukkaan fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen, sosiaalisen toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja osallisuuden tilaa. Hoito- ja kuntoutussuunnitelmassa kirjataan myös yksilölliset tavoitteet, käytettävät mittarit ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä seurataan sekä päivittäisessä kanssakäymisessä että kuukausittaisissa omahoitajakeskusteluissa.

Elsun kuntoutuskodissa on käytössä toipumisorientaation viitekehys, jossa lähtökohtana on asukkaan osallisuus omaan hoitoonsa. Hoito- ja kuntoutussuunnitelma tehdään vuoden välein ja asukkaan tilan oleellisesti muuttuessa. Väliarvio tehdään puolen vuoden kuluttua suunnitelmasta.

Elsun kuntoutuskodissa tehdään tiivistä yhteistyötä eri terveysasemien kanssa asukkaiden somaattisen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Asukkaita ohjataan myös hammashoidon piiriin.

4.3.2 Ravitsemus

Asukkaiden ravitsemuksessa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan vuonna 2024 julkaisemia suosituksia ja niihin perustuvia oppaita huomioiden yksilölliset tarpeet. Asukkaiden riittävä ravinto ja nesteen saanti sekä ravitsemuksen taso ovat tärkeitä ja niitä tulee seurata ja arvioida. Hyvä ravitsemus on toimintakyvyn edellytys, joka turvaa päivittäisen elämän sujumisen ja parantaa elämänlaatua.

Elsun kuntoutuskodin asukkailla on täysihoito. He saavat Elsun kuntoutuskodin omassa ruokasalissa talon puolesta aamupalan, lounaan päiväkahvin, päivällisen ja iltapalan. Halutessaan asukkaat voivat ostaa omissa huoneissa oleviin jääkaappeihinsa syötävää ja juotavaa. Asukkaan ravinnonsaantia seurataan ja tarvittaessa ohjataan terveellisempään suuntaan, koska metabolinen oireyhtymä on haaste asukkaiden keskuudessa. Asukas voidaan ohjata myös Laakson sairaalan ravitsemusterapeutin luo lähetteellä.

4.3.3 Tartuntatautien ja infektioiden ennaltaehkäisy sekä hygieniakäytännöt

Hoito- ja palvelusuunnitelmissa tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä ne suojaus- ja varotoimet, joilla ennaltaehkäistään tartuntatautilain mukaisten yleisvaarallisten- ja valvottavien tartuntatautien leviäminen asiakkaiden, työntekijöiden, omaisten sekä vierailijoiden keskuudessa.

Yksiköissä noudatetaan valtakunnallisia hygieniakäytäntöihin liittyviä säädöksiä, suosituksia ja ohjeita. Toimintayksikköjen toiminnan luonne määrittelee vaadittavaa hygieniatasoa. Kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa henkilökunnan tulee noudattaa ”Tavanomaiset varotoimet”-ohjetta ja muita hygieniaoheja tai ajankohtaisia ohjeistuksia, jotka löytyvät toimialan sisäisiltä verkkosivuilta.

Konsultaatioapua saa ensisijaisesti hygieniahoitajilta, joka tarvittaessa konsultoi infektiolääkärinä.

Asukkaiden yksilöllisissä hoito- ja kuntoutussuunnitelmissa asetetaan asukaskohtaisille hygieniakäytännöille tavoitteet, joihin kuuluvat asukkaiden henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisen lisäksi mm. tarvittaessa tarttuvien sairauksien leviämisen estäminen. Käsien pesuun ja käsihuuhteen käyttöön on mahdollisuus sekä työntekijöille että asukkaille ja heidän omaisilleen sekä muille vierailijoille.

Elsun kuntoutuskodissa noudatetaan Sosiaali- ja terveysviraston Asumispalvelun hygieniaohteita. Asukkaiden ja ympäristön tilaa seurataan päivittäin. Seurannan lisäksi ohjataan asukasta pitämään huolta hygieniastaan ja ympäristöstään yleisten ohjeiden mukaisesti. Lisäksi laitoshuolto pitää huolta yksikön tilojen hygieniastasosta sopimusten mukaisesti. Omaavontasuunnitelmaan kirjataan, miten yksikössä seurataan yleistä hygieniatasoa ja miten varmistetaan asiakkaiden tarpeita vastaavien hygieniakäytäntöjen toteutuminen ohjeiden mukaisesti.

Tartuntatautilaki suojaa asukkaita määritellyiltä tartuntataudeilta ja näin ollen lisää asukasturvallisuutta. Uuden tartuntatautilain (1227/2016) 48 § sisältää 1.3.2018 voimaan tulleen velvoitteen työntekijän ja työharjoittelussa olevan opiskelijan rokotussuojasta. Rokotussuoja tulee olla henkilöillä, jotka työskentelevät pääsääntöisesti ja toistuvasti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden asiakas- ja potilastiloissa sekä sairaan- ja potilaskuljetuksessa. Työntekijä/opiskelija täyttää itse lomakkeet ja toimittaa ne esimiehelleen. Työ- ja oppisopimussuhteiset henkilöt rokotetaan työterveyshuollossa. Työharjoitteluun tulevien rokotussuojasta huolehtii opiskeluterveydenhuolto. Muissa tilanteissa rokotteet annetaan omalla terveysasemalla.

Tartuntatautilakiin liittyvä ohje ja lomakkeet tulee käsitellä palvelukokonaisuuksien johtoryhmissä, esimieskokouksissa ja työpaikkakokouksissa niissä palveluissa, joita rokotusvelvoite koskee. Esimiesten tulee kerätä tartuntatautilain mukaiset henkilöstön rokotussuojatiedot 31.5.2025 mennessä ja säilyttää ne rokotuksen voimassaoloajan luitussa kaapissa tai sähköisesti salasanan takana.

Mikäli työntekijä ei anna selvitystä tai ei halua ottaa rokotteita, ohjaa esimies hänet ottamaan yhteyttä omaan työterveyshoitajaan. Vastaavasti opiskelija ohjataan opiskeluterveydenhuoltoon ja työ- ja oppisopimussuhteessa olevat tai koulutussopimuksella opiskelevat henkilöt omalle terveysasemalle. Erityisesti suositellaan kausi-influenssarokotteen ottamista vuosittain, sillä lasten, vanhusten ja. Kattava henkilöstön rokotesuoja lisää potilasturvallisuutta.

COVID 19 –rokotusten rokotusjärjestelyistä on erilliset työnantajan määrittelemät ohjeistukset.

Elsun kuntoutuskodin henkilökunnalla ja opiskelijoilla tulee olla tarvittava tartuntalain edellyttämä rokotussuoja. Opiskelijoiden rokotussuojasta vastaa oppilaitos. Ilman tätä ei yksikössä voi työskennellä. Influenssarokotteiden ottamista seuraa yksikössä esihenkilö. Työhöntulotarkastuksen yhteydessä työterveyshuollossa tarkistetaan henkilökunnan muu rokotustilanne. Rokotusten kanssa toimitaan organisaation yllä olevien ohjeiden mukaisesti.

4.4 Lääkehoito

4.4.1 Lääkehoitosuunnitelma ja lääkehoidon toteuttaminen

Elsun kuntoutuskodissa laaditaan vuosittain tai tarpeen mukaan lääkehoitosuunnitelma, ollen yhdenmukainen Lääkehoitosuunnitelma on tehty kuluvana vuonna.

Kaikki työntekijät suorittavat LOVE:n viiden vuoden välein.

4.4.2 Rajattu lääkevarasto

Lääkekaapissa on kaikille rakennuksessa oleville alle 30 vuotiaille tarkoitettu Jodix 130 mg tilanteen niin vaatiessa.

4.5 Laite ja tarviketurvallisuus

Terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden turvallinen käyttö, apuvälineet

Laitehankinnat tehdään Helsingin kaupungin hankintasääntöjen mukaisesti ja niiden suunnittelussa ja hallinnassa on keskeistä lääketieteellinen ja hoitotyön asiantuntijuus. Laite- ja tarvikehankinnat tehdään osastokohtaisesti tarpeiden mukaisesti. Sosiaali- ja terveystoimen lääkintälaitteiden vastaanottotarkastuksesta vastaa HUS:n lääkintätekniikan keskus, joka vastaa myös **Mequsoft-laiterekisteristä**. Laitteiden huollosta huolehtivat HUS:n lääkintätekniikan keskus sekä laitetoimittajat.

Laitehallintaa varten on Helsingin sosiaali- ja terveystoimialalla laadittu toimintaohje, ”Terveydenhuollon laitteiden hallinnointi ja vaaratilanteista ilmoittaminen sosiaali- ja terveystoimialalla”, Laitehallinta, toimintaohje. Ohjeessa on kuvattu lääkintälaitteiden hallintaan ja laiteturvallisuuteen liittyvät keskeiset toiminnot. Yksiköiden esimiehet ja nimetyt yksiköiden laitevastuuhenkilöt vastaavat siitä, että yksiköissä toimitaan ohjeen mukaisesti ja potilasturvallisuutta edistään.

Työyksikköön on nimetty vastuuhenkilö.

Lisätiedot sote.laitetiimi@hel.fi

5 Asiakkaan asema, oikeudet ja oikeusturva

5.1 Palveluihin hakeutuminen ja palveluiden saatavuuden määraajat

Eltsun kuntoutuskotiin hakeutuminen alkaa hoitavan yksikön SAS-hakemuksen teolla. SAS-työpari käsittelee hakemuksen ja ohjaa tulevan asukkaan ympärivuorokautisten palvelun piiriin jääden jonoon. Kun yksilössä vapautuu paikka yhteys SAS-sijoittajaan, joka lähettää seuraavana jonossa olevan tiedot. Yksikkö on yhteydessä lähettävään yksikköön ja sovitaan tutustumisaika. Tutustumiskäynnillä kerrotaan yksikön toiminnasta, käytännöistä ja esitellään tilat. Tutustumiskäynnillä sovitaan muuttopäivä.

Eltsun kuntoutuskoti ei kuulu hoitotakuupiiriin

5.2 Asiakkaan ja potilaan hoidon suunnittelu

Hoidon ja palvelun tarvetta arvioidaan yhdessä asukkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai laillisen edustajansa kanssa. Palvelutarpeen arviointi tehdään monitoimijaisesti moniammatillisesti yhteisenä työnä. Arvioinnin lähtökohtana on henkilön oma näkemys voimavaroistaan ja niiden vahvistamisesta. Palvelutarpeen selvittämisessä huomion kohteena ovat toimintakyvyn palauttaminen, ylläpitäminen ja edistäminen sekä kuntoutumisen mahdollisuudet. Palvelutarpeen arviointi kattaa kaikki toimintakyvyn ulottuvuudet, joita ovat fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky. Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivat eri ulottuvuuksiin liittyvät riskitekijät kuten terveydentilan epävakaas, heikko ravitsemustila, turvattomuus, sosiaalisten kontaktien vähyys tai kipu.

Hoidon ja palvelun tarve kirjataan asukkaan henkilökohtaiseen, päivittäistä hoitoa ja palvelua koskevaan suunnitelmaan. Suunnitelman tavoitteena on auttaa asukasta saavuttamaan elämänlaadulle ja toimintakyvylle asetetut tavoitteet. Suunnitelman avulla seurataan asukkaan palvelutarpeessa tapahtuvia muutoksia. Päivittäisen hoidon ja palvelun suunnitelma on asiakirja, joka täydentää asukkaalle laadittua palvelu-/asiakassuunnitelmaa ja jolla viestitään palvelun järjestäjälle asukkaan palvelutarpeessa tapahtuvista muutoksista. Suunnitelma päivitetään noudattaen sovittuja määraaikoja tai asukkaan toimintakyvyn/avun tarpeen/voinnin olennaisesti muuttuessa.

Eltsun kuntoutuskodissa asukkaan kanssa yhdessä laaditaan hoito- ja kuntoutussuunnitelma n. kuukauden sisällä yksikköön siirtymisestä. Asukas on aktiivinen toimija oman hoidon- ja kuntoutumisen suunnittelussa, asettamalla itselleen tavoitteita ja keinoja tavoitteiden saavuttamiseen. Hoito- ja kuntoutussuunnitelman pohjalta laaditaan myös asukkaan viikko-ohjelma. Asukas saa hoito- ja kuntoutussuunnitelmasta kopion itselleen.

5.3 Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeus

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus

suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Henkilökunnan tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Laatimalla hoitotahdon asiakas voi varmistaa, että hoidossa noudatetaan hänen elämänarvojaan ja että mahdolliset hoitoratkaisut perustuvat hänen omaan tahtoonsa. Hoitotahdon laatiminen mahdollisimman ajoissa edistää itsemääräämisoikeuden kunnioittamista. Eltsun kuntoutuskodissa asukkaalla on mahdollisuus laatia ja päivittää psykiatrinen hoitotahto.

Asukkaan hoito ja huolenpito perustuvat ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen ja yhteisymmärrykseen. Palveluja toteutetaan lähtökohtaisesti rajoittamatta henkilön itsemääräämisoikeutta. Rajoitustoimenpiteille on aina oltava laissa säädetty peruste. ja sosiaalihuollossa itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun asiakkaan tai muiden henkilöiden terveys tai turvallisuus uhkaa vaarantua. Itsemääräämisoikeutta rajoittavista toimenpiteistä tehdään asianmukaiset kirjalliset päätökset voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Mahdolliset rajoitustoimenpiteet toteutetaan lievimmän rajoittamisen periaatteen mukaisesti ja turvallisesti henkilön ihmisarvoa kunnioittaen. Asukkaat ovat yksikössä vapaaehtoisessa hoidossa, joten itsemääräämisoikeuksia rajoittavia toimia ei tehdä. Asukasta koskee kuitenkin sairaala-alueen ja Eltsun kuntoutuskodin yhteiset järjestyssäännöt, esim. päihteiden käyttö on yksikössä kielletty.

5.4 Asiakkaiden, potilaiden ja läheisten osallisuus

Osallisuuden vahvistaminen sekä palvelujen käyttäjinä, että mm. palautteen antajana lisää asukkaiden hyvinvointia ja antaa meille mahdollisuuden kehittää palveluja. Toimialalla toteutetaan kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmallia, jonka periaatteet ovat:

- Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen
- Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen
- Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen

Eltsussa osallisuudella tarkoitetaan sitä, että turvataan asukkaiden tiedon saanti, tuetaan yhteisöllisyyttä, asukkaalla on aktiivinen rooli omassa hoidossa ja kuntoutuksessa. Osallisuutta mahdollistaa toiminnassa mm. asiakaspalautteella, asukastytytyväisyyskyselyllä sekä kokemusasiantuntijan ja vertaisohjaajan tuella. Omaisten osallisuutta mahdollistetaan tarjoamalla perhetapaamisia, perhetyötä sekä järjestäen omaistenilta.

5.5 Palautekanavat ja tiedon hyödyntäminen

Palautteita hyödynnetään toiminnan kehittämisessä, henkilökunnan koulutuksissa ja päätöksenteon tukena. Toimintaa on kehitettävä asukkailta sekä toimintayksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella. Eltsun kuntoutuskodissa asukkailla on yhteisöllinen talokokous, jossa jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa oman yhteisönsä kehittämiseen.

Asukastyytyväisyyskysely tehdään kerran vuodessa. Kysely käsitellään asianmukaisesti ja tulokset arvioidaan ja tehdään tarvittavia muutoksia. Asukastyytyväisyys kyselyä hyödynnetään mm. yksikön tulostavoitteissa.

Asukaspalautelaatikko sijaitsee 2. krs. käytävällä. Laatikon vieressä on kynä ja paperia. Apulaisosastonhoitaja kerää palautteet ja käy läpi yhdessä osastonhoitajan kanssa. Palautteet viedään yhteistoimintakokoukseen, jossa yhdessä henkilökunnan kanssa käsitellään esiin tulleet asiat. Asianomaisen kanssa tarvittaessa käsitellään asia. Asukkaat antavat myös verbaalisesti palautetta arjessa.

5.6 Sosiaali- ja potilasasiavastaava

Asiakasneuvonta on puhelinnumerossa 09 3104 3355

Suojattua sähköpostia voi lähettää linkistä <https://securemail.hel.fi>

Sähköpostiosoite on sosiaali.potilasasiavastaava@hel.fi

Postiosoite on PL 6060, 00099 Helsingin kaupunki

Henkilökohtaisesta tapaamisesta sovitaan aina etukäteen. Lisätietoa sosiaali- ja potilasasiavastaava palvelusta saa internetsivuilta osoitteesta www.hel.fi/sosiaali-ja-potilasasiavastaava

5.7 Muistutukset ja kantelut

Muistutus tehdään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutus on vapaamuotoinen, eikä sen tekeminen rajoita asiakkaan oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä on erikseen säädetty. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta asiakkaan oikeuteen kannella asiasta sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille. Potilaslain 10 §:n mukaan ”jos muistutusta käsiteltäessä ilmenee, että potilaan hoidosta tai kohtelusta saattaa seurata potilasvahinkolaissa tarkoitettu vastuu potilasvahingosta, on potilasta neuvottava, miten asia voidaan panna vireille toimivaltaisessa viranomaisessa tai toimielimessä”. Neuvontaa potilasvahinkoasioissa annetaan muulloinkin kuin muistutuksen yhteydessä.

Hallintolain mukaan muistutukseen on annettava vastaus ilman aiheetonta viivytystä.

Asiakkaalle on pyynnöstä kerrottava vastauksen arvioitu antamisajankohta ja vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin. Asiakasta voi ohjata tekemään muistutuksen Helsingin lomakepohjalle (linkki: <https://www.hel.fi/static/sote/lomakkeet/301-290-muistutus-fi-sv.pdf>)

6 Henkilöstö

6.1 Ammatinharjoittamisen edellytykset ja valvonta

Elsun kuntoutuskotiin rekrytoidessa noudatetaan kaupungin yleisiä käytäntöjä ja ohjeistusta. Työhaastattelussa tarkistetaan hakijan opintotodistukset, työkokemus (työtodistukset), lääkehoito-osaaminen sekä JulkiTerhikistä oikeudet harjoittaa ammattia. Huolellisella haastattelulla varmistetaan myös riittävä kielitaito toimia yksikössä.

6.2 Määrä, rakenne ja riittävyys

Henkilöstön määrä ja rakenne		
Nimike	Määrä	Mitoitus (täytetään mikäli määritetty)
Osastonhoitaja	1	
Apulaisosastonhoitaja	1	
Sairaanhoitaja	2	
Lähihoitaja	6	
Sihteeri	1	2h/viikko
Lääkäri	1	2-6h/kk
Yhteensä	12	

Elsun kuntoutuskodissa sijaisia käytetään vuosilomien, sairauspoissaolojen ja muiden poissaolojen vuoksi harkinnan mukaan niin, ettei yksikön päivittäinen toiminta vaarannu. Käytännössä äkillisiin poissaoloihin käytetään sijaisia aamu-, ilta- ja yövuoroihin. Myös oma henkilökunta osallistuu äkillisten poissaolojen tilapäiseen paikkaamiseen, mikäli siitä ei aiheudu henkilölle liikaa kuormitusta.

Vuosilomien sijaistarpeet muodostuvat myönnettyjen lomien mukaan. Sijaisten pätevyys ja osaaminen varmistetaan normaalin rekrytointiprosessin mukaisesti haastattelutilanteessa.

6.3 Perehtyminen ja osaamisen varmistaminen

Perehdytyksessä huomioidaan niin uudet työntekijät kuin opiskelijat. Elsun kuntoutuskodissa on yhdessä laadittu perehdytysuunnitelma, joka tarkastetaan kerran vuodessa ja päivitetään tarvittaessa. Perehdytys on jatkuva prosessi jokaiselle

työntekijälle työuran aikana. Osaamista varmistetaan koulutuksin ja niitä seurataan. Osa koulutuksista on pakollisia ja osa muita työtä tukevia koulutuksia. Pakollisia koulutuksia ovat mm. paloturvallisuus-, Apotti ja lääkehoidonosaaminen (LOVe). Lääkehoidon osaaminen varmistetaan tentein ja tarvittaessa näytöin. Muita koulutuksia ovat mm. toipumisorientaatio, päihdepassi, vuorovaikutuskoulutukset.

6.4 Työhyvinvointi ja turvallisuus

Työhyvinvointiin liittyviä kyselyitä tehdään vuosittain fiilari, Kunta10 kyselyin. Tulostettiin nostetaan näistä kyselyistä seurattavia asioita. Onnistumiskeskustelut järjestetään vuosittain, jossa kartoitetaan työhyvinvointiin liittyvät asiat. Lisäksi on vetovoima-pitovoima työpajat, työvuorosunnittelu, tyhytoiminta, tuetaan psykologista turvallisuutta, yhteiskehittämispäivät, hetipurku, kaupungin yhteiset työhyvinvointia tukevat toimet mm. kulttuuri- ja liikuntaetu, sekä liikuntapalvelut. Yksikössä on kaksi hetipurkukoulutuksen käyneitä, jotka tarjoavat kriisiapua kuormittavan tilanteen purkamiseksi.

Turvallisuuskoulutuksia ovat mm. DigiABC, Mapa, paloturvallisuus, ensiapu. Meillä on osaava ja perehdytetty henkilökunta, joilla on ennakoiva työote, turvallisuustietoinen työskentely. Alueella on ympärivuorokautinen vartijointipalvelu, sekä apua saadaan muilta osastoilta, Aurora os 15-4C ja 15-5C. Lisäksi on mahdollisuus konsultoida sairaalan päivystävää lääkäriä. Teknisen yksikön toiminta on ympärivuorokautista, josta saadaan apua erilaisiin tilateknisiin ongelmiin. Helsingin kaupungilla on käytössä BEM vikailmoitusjärjestelmä, jonka kautta ilmoitukset tehdään.

Sisäilmatutkimukset tehdään loppuvuodesta -24.

6.5 Tartuntataudeilta suojaaminen

Yksikössä noudatetaan tartuntatautilain §48a mukaista rokotussuojaa. Pakollisia rokotuksia henkilöstölle ja hoitoalanopiskelijoille on vuosittainen influenssarokotus. Opiskelijoiden rokotuksista vastaa oppilaitos.

Noudatamme yleisiä ohjeistuksia suojavarotoimissa. Tarvittaessa konsultoidaan hygieniahoitajaa.

Yleisestä hygieniatasosta vastaa HUS laitoshuolto.

7 Toimintaympäristö ja tukipalvelut

7.1 Toimintaympäristö

Eltsun kuntoutuskoti sijaitsee Auroran sairaalan alueella, vanhassa pienkerrostalossa. Rakennuksessa on neljä kerrosta ja kellarikerros. Kuntoutuskodin käytössä on kaksi kerrosta, kerrokset 2 ja 3. Lisäksi kellarikerroksesta löytyvät asukkaiden pyykinpesutilat ja henkilökunnan pukuhuoneet, sekä kierrätyshuone.

Eltsun kuntoutuskodissa on jokaisella asukkaalla oma huone, jossa oma wc ja kylpyhuone, sekä pieni keittiönurkkaus, jossa ei ole ruoanvalmistus mahdollisuutta. Jokainen asukas on velvoitettu viikottain siistimään ja siivoamaan oman huoneensa, lisäksi laitoshuoltaja siivoaa asukashuoneet viikottain.

Asukkaiden yhteisessä käytössä on olohuone, jossa TV. Lisäksi asukkailla on käytössä tietokone-tila ja pienempi TV-huone, joka soveltuu myös lautapeleihin, keskusteluihin, vierailuihin, ym. Ruokailutila on erikseen.

Hoitohenkilökunnalla on käytössä toimistotila molemmissa kerroksissa, sekä taukhuone (3.krs).

Asukkaat eivät voi tuoda yövieraita huoneeseensa. Pidemmät poissaolot asukkaat sopivat yhdessä henkilökunnan kanssa. Lemmikkieläinten pitäminen ei ole mahdollista. Yksikkö on päihtetön paikka.

7.2 Terveysturvallisuuden mukainen omavalvonta

Eltsun kuntoutuskodissa työskennellään kahdessa kerroksessa. Portaikossa kuljetaan useita kertoja päivässä. Vaikka talossa on hissi, ei se takaa esteettömyyttä. Hissi saattaa mennä epäkuntoon, jolloin sen käyttö estyy. Vuodet ovat opettaneet, että hissien korjaantumiseen saattaa kulua useampikin tovi. Sisäilmassa on havaittu ajoittain ongelmia ja tutkimukset ovat alkaneet syksyllä -24. Kellarissa osa tiloista on asetettu käyttökieltoon, eikä tiloissa olevia tavaroita voi käyttää. Kesä ja talvi tuovat sisälämpötilaan muutoksia kuumasta viileyteen.

7.2.1 Toiminnan terveysturvallisuuden mukaiset riskitekijät

7.2.2 Terveysturvallisuuden mukaisten riskitekijöiden ennaltaehkäisy

7.3 Ympäristötyö

Eltsun kuntoutuskodissa on nimetty ekotukihenkilö. Eltsun kuntoutuskotiin on luotu ympäristösuunnitelma.

7.4 Tiloihin liittyvät teknologiset ratkaisut

Kolmannessa kerroksessa on kameravalvonta, koska yö aikaan vain yksi työntekijä valvoo toisessa kerroksessa. Hälytysjärjestelmä on koko talon kattava ja hälytys menee myös toiseen rakennukseen, sekä vartijoille. Kerroksien ovet ovat lukossa ympäri vuorokauden, ulko-ovi lukitaan klo 18. Talossa on palohälytysjärjestelmä, joka

tarkistetaan kerran kuukaudessa. Henkilöhälytysjärjestelmä tehdään myös kerran kuukaudessa koskien kaikkia talossa toimijoita.

7.5 Tukipalvelut ja alihankinta

Kaikki hankinnat tehdään Helsingin kaupungin ohjeistusten mukaisesti.

7.5.1 Kuljetukset

Kuljetuspalvelut ovat keskitetysti tilattua palvelua, koskien ruokakuljetuksia, tavarakuljetuksia, pyykkikuljetuksia, postinjakelua ja jätekuljetuksia. Eltsun kuntoutuskodin käytössä on ns. Kaiku-kuljetuksen käyttömahdollisuus koskien muita, yksittäisiä kuljetustarpeita.

Asukkaiden saatto-kuljetukset tehdään henkilökunnan avustuksella käyttäen joko julkista liikennettä tai Taksi Helsinki, mikäli jalan kulkeminen ei ole mahdollista.

7.5.2 Ateriapalvelut

Eltsun kuntoutuskodissa on ruokapalvelu asukkaille. Täysihoidtoon kuuluva ruoka tilataan yksikköön kulutuksen mukaisesti ja suosituksia noudattaen Kivelän Ravintokeskuksesta. Viikottain seurataan lähetetyn ruoan lämpötiloja ja päivittäin seurataan ruokien päiväys-merkintöjä.

Henkilökunnan tehtävänä on ruokien esille laitto ja sen varmistaminen, että jokainen saa syödäkseen. Lisäksi tiskaus ja muu ruokailun jälkeinen siistiminen hoidetaan henkilökunnan toimesta. Korkeaa hygieniatasoa noudatetaan. Henkilökunta ei osallistu ruoan valmistamiseen.

8 Omavalvonnan seuranta

8.1 Raportointi

Omavalvontasuunnitelma päivitetään Eltsun kuntoutuskodissa vuosittain.

8.2 Arkistointi ja viestintä

Omavalvontasuunnitelmat toimitetaan allekirjoitettuna toimialan asiakirjahallintoon. Allekirjoittajia ovat yksikön esihenkilö ja hänestä seuraava esihenkilö.

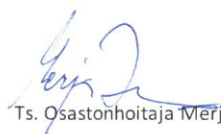
Yksikön oman suunnitelman on oltava julkisesti luettavissa paperiversiona yksikön toimitiloissa, paperikansiossa sekä Teams:ssä.

Lisäksi omavalvontasuunnitelmista toimitetaan yksi kappale sähköisenä versiona toimialan viestintään, josta suunnitelma laitetaan julkisesti luettavaksi kaupungin verkkosivuille.

8.3 Suunnitelman hyväksyntä

Palveluyksikön tai toimintayksikön omavalvontasuunnitelman hyväksyy aina kyseisen yksikön vastuuhenkilö sekä hänen lisäksi hänen esihenkilönsä eli organisaation seuraavan tason esihenkilö.

Helsingissä 18.2.2025

Ts. Osastonhoitaja Merja Virtanen

Arviointipäällikkö Satu Tuomainen

8 Omavalvonnan seuranta

8.1 Raportointi

Omavalvontasuunnitelma päivitetään Eltsun kuntoutuskodissa vuosittain.

8.2 Arkistointi ja viestintä

Omavalvontasuunnitelmat toimitetaan allekirjoitettuina toimialan asiakirjahallintoon. Allekirjoittajia ovat yksikön esihenkilö ja hänestä seuraava esihenkilö.

Yksikön oman suunnitelman on oltava julkisesti luettavissa paperiversiona yksikön toimitiloissa, paperikansiossa sekä Teams:ssä.

Lisäksi omavalvontasuunnitelmista toimitetaan yksi kappale sähköisenä versiona toimialan viestintään, josta suunnitelma laitetaan julkisesti luettavaksi kaupungin verkkosivuille.

8.3 Suunnitelman hyväksyntä

Palveluyksikön tai toimintayksikön omavalvontasuunnitelman hyväksyy aina kyseisen yksikön vastuuhenkilö sekä hänen lisäkseen hänen esihenkilönsä eli organisaation seuraavan tason esihenkilö.

Helsingissä 18.2.2025

ts. osastonhoitaja Merja Virtanen

Arviointipäällikkö Satu Tuomainen

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Sosiaali-, terveys- ja
pelastustoimiala,**

**Sosiaali- ja
terveyspalvelut**

Osoite ja yhteystiedot:

www.hel.fi